

**जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड**  
**प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५ बरिष्ठ सहायक पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम**

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	(क) सीप परीक्षण	पूर्णाङ्क :- १०
	(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- ३०

**परीक्षा योजना (Examination Scheme)**

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न(MCQ)	२५ प्रश्न X २अङ्क	३० मिनेट
	समसामयिक विषय र गणित			विषयगत	१० प्रश्न X ५ अङ्क	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	१२ प्रश्न X ५अङ्क ४ प्रश्न X १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

२. द्वितीय चरण : सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test & Interview) पूर्णाङ्क :- ४०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) कम्प्युटर सीप परीक्षण	१०	प्रयोगात्मक	१५ मिनेट
(ख) अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

**द्रष्टव्य :**

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथमचरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीयचरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाबाट द्वितीय चरणमा प्रवेश गर्ने उम्मेदवारले द्वितीय चरणको खण्ड (क) कम्प्युटर सीप परीक्षण सम्बन्धी परीक्षा दिनुपर्ने छैन ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/११/०३

जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड  
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५ बरिष्ठ सहायक पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- सामान्य ज्ञान, समसामयिक विषय र गणित

खण्ड (क) - (वस्तुगत- २५ प्रश्न × २ अंक)

१. सामान्य ज्ञान

- १.१ नेपालको भौगोलिक अवस्थिति, धरातलीय स्वरूप, जलवायु, हावापानी, जनजीवन, प्राकृतिक सम्पदाहरू
- १.२ नेपालको इतिहास : प्राचिन, मध्यकाल र आधुनिक नेपालका महत्वपूर्ण घटनाहरू
- १.३ नेपाली समाजका परम्परा, सामाजिक मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति र भाषा, कला, संस्कृति, साहित्य, खेलकुद
- १.४ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र संविधान, राजनैतिक व्यवस्था, प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम र संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय संरचना तथा शासन प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
- १.५ नेपालको अर्थतन्त्रका आधार, विशेषता र आर्थिक परिसूचकहरू (आर्थिक वृद्धि, कुल राष्ट्रिय, ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, व्यापार घाटा, विप्रेषण, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग)
- १.६ नेपालमा शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, सञ्चार, खानेपानी, विद्युत तथा अन्य ऊर्जाका स्रोतहरूको अवस्था
- १.७ दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, जनसांख्यिकी, शहरीकरण, प्राकृतिक स्रोत तथा राष्ट्रिय सम्पदाहरूको संरक्षण सम्बन्धी
- १.८ चालु आवधिक योजनाको दीर्घकालिन सोच, राष्ट्रिय लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीति र प्रमुख परिमाणात्मक लक्ष्यहरू
- १.९ वैज्ञानिक नाप (Measurement), मापन ईकाई र नक्सा सम्बन्धी जानकारी
- १.१० दीगो विकास लक्ष्य र नेपालको उपलब्धी
- १.११ संयुक्त राष्ट्रसंघ, सार्क र बिमस्टेकर नेपाल
- १.१२ विज्ञानका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.१३ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वपूर्ण समसामयिक घटनाहरू

खण्ड (ख) - २५ अङ्क (५ प्रश्न × ५ अंक)

२. समसामयिक विषय

- २.१ राष्ट्र, राष्ट्रियता र राष्ट्रिय एकता
- २.२ संघीय शासन प्रणालीका विशेषताहरू
- २.३ कानूनको शासन र मानव अधिकार
- २.४ नागरिकका दायित्व र कर्तव्य, मानवीय मूल्य र मान्यता
- २.५ सामाजिक सेवा -अर्थ, आवश्यकता, महत्व र क्रियाकलाप
- २.६ सामाजिक विकृति विसंगति र नियन्त्रणका उपाय
- २.७ नेपालमा श्रम शक्ति, रोजगारी र उद्यमशीलताको अवस्था
- २.८ मितव्ययी र स्वस्थ्य जीवनशैली- अर्थ, उद्देश्य र उपाय
- २.९ सामाजिक द्वन्दका कारण, असर र द्वन्द व्यवस्थापनका उपाय
- २.१० ईन्टरनेट र सामाजिक संजाल, साईबर नैतिकता र सुरक्षित प्रयोगका उपाय

खण्ड (ख) – २५ अङ्क (५ प्रश्न × ५ अंक)

३. व्यवहारिक गणित (Applied Mathematics)

- ३.१ ऐकिक नियम
- ३.२ प्रतिशत, भिन्न र दशमलव
- ३.३ अनुपात र औसत
- ३.४ नाफा र नोक्सान
- ३.५ साधारण तथा चक्रिय व्याज
- ३.६ कर र कमिशन
- ३.७ मध्यक (Mean) र मध्यिका (Median)

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - ४० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अंक, २ प्रश्न × १० अंक)

१. कार्यालय व्यवस्थापन

१.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापन

१.१.१ कार्यालय : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार

१.१.२ कार्यालय सहायकका कार्य र गुण

१.१.३ कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व

१.१.४ कार्यालय स्रोत साधन : परिचय, प्रकार र उपयोग

१.२ कार्यालय कार्यविधि

१.२.१ दर्ता, चलानी र पत्र व्यवहार

१.२.२ टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुरा

१.२.३ प्रतिवेदन लेखन - परिचय, तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुरा र प्रकार

१.३ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य र आवश्यकता

१.४ फाइलिङ (Filing): परिचय, आवश्यकता, विधि एवं तरिका

१.५ अनुक्रमणिका (Indexing) को परिचय, महत्व र प्रकार

१.६ कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्यूटर प्रणालीका आवश्यकता र महत्व

१.७ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार र माध्यम

१.८ कार्यालयमा जनसम्पर्क व्यवस्थापन

१.९ बैठक व्यवस्थापन तथा निर्णय अभिलेख

१.१० सेवाग्राही गुनासो व्यवस्थापनका विधि

१.११ जिन्सी व्यवस्थापन : माग फाराम, खरिद आदेश, दाखिला रिपोर्ट, जिन्सी खाता, जिन्सी निरीक्षण, खरिद र लिलाम

१.१२ सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी

१.१३ सूचना र तथ्यांकको जानकारी र महत्व

खण्ड (ख) - ३० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अंक, १ प्रश्न × १० अंक)

२. सार्वजनिक व्यवस्थापन

२.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र

२.२ व्यवस्थापनको अवधारणा र आधारभूत सिद्धान्तहरू

२.३ निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी

२.४ संगठनको परिचय र गठनका आधारहरू

२.५ संगठनात्मक द्वन्द्वका कारण, असर र द्वन्द्व व्यवस्थापनका उपायहरू

२.६ नागरिक वडापत्र: अवधारणा, उद्देश्य र महत्व

२.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ र महत्व तथा सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका

२.८ नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको उद्देश्य, आवश्यकता र वर्तमान अवस्था

**जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड**

**प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५ बरिष्ठ सहायक पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम**

- २.९ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा नैतिकता, सदाचार, अनुशासन, सुशासन, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र व्यवसायिकता
- २.१० संघीय शासन प्रणाली र नेपालमा यसको अभ्यास
- २.११ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान
- २.१२ सामुदायिक स्वास्थ्यका अवधारणा, जनसङ्ख्या, शहरीकरण र जनसंख्या व्यवस्थापन
- २.१३ सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को परिच्छेद २,४,५
- २.१४ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को भाग २ कसुर र सजाय
- २.१५ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ परिच्छेद २,४,५

**खण्ड (ग) – ३० अङ्क (४ प्रश्न ×५अंक, १ प्रश्न ×१०अंक)**

**३. संस्थागत ज्ञान**

- ३.१ जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेडको परिचय, संगठनात्मक संरचना र कार्यक्षेत्र
- ३.२ जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेडको कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी विदा, आचरण र विभागीय कारवाही सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.३ नेपालमा बिद्यालयस्तरीय पाठ्यपुस्तकमा जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेडको भूमिका
- ३.४ नेपालमा बिद्यालयस्तरीय पाठ्यपुस्तकहरुको बिक्री वितरण सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.५ जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेडमा बिक्रेता सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.६ जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड प्रबन्धपत्र तथा नियमावली
- ३.७ जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड, कर्मचारी सेवा सर्त विनियमावली, २०८०
- ३.८ सार्वजनिक खरिदका उद्देश्य, विधि र प्रकृयाहरु (सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४)

कम्प्यूटर सीप परीक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा योजना  
(Computer Skill Test Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिषक	अङ्क	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Word processing	५ अङ्क	५ मिनेट

### Contents

#### 1. Windows basic

- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

#### 2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

-----

**जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड**  
**प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५ बरिष्ठ सहायक पदको खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम**

**अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Testको लागि निर्देशन:-**

1. देवनागरी Typing Skill Testको लागि १५० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

2. English Typing Skill Testको लागि २०० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) निकालिनेछ ।

**Formula:**

$$\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट(Correct words/minute)} = \frac{(\text{Total words typed} - \text{Wrong words})}{5}$$